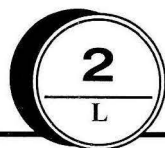

JEZIK

ČASOPIS ZA KULTURU HRVATSKOGA KNJIŽEVNOG JEZIKA
IZDAJE HRVATSKO FILOLOŠKO DRUŠTVO
GOD. 50., BR. 2, 41 – 80, ZAGREB, TRAVANJ 2003.

Hrvatski se jezik voli znanjem.

U OVOME BROJU

Prvi je članak Julija Derossija o djelovanju Dragutina Parčića kojim nastojimo istrgnuti iz zaborava vrijednu djelatnost toga zaista zaslužnoga jezikoslovca jer je nakon pobjede hrvatskih vukovaca pao gotovo u potpun zaborav zbog toga što je djelovao u duhu zagrebačke filološke škole. Pretisak 1995. njegova Rječnika hrvatsko-talijanskoga iz 1901. s velikim pogovorom Zlatka Vincea, 25 strana, nije mnogo promijenio prilike. Iako važan rječnik, malo ga je tko navodio. Tu je nepravdu nastojao otkloniti Treći slavistički kongres i u program uvrstio posebnu temu Filološka djelatnost Dragutina Antuna Parčića u kojoj je bilo predviđeno 17 referata, ali mnogi nisu bili održani, a ni jedan održan nije ponuđen Jeziku za objavljivanje pa smo J. Derossija, koji se bavio D. Parčićem, zamolili da za Jezik napiše općenitiji pogled na Parčićovo djelo.

Drugi je članak B. Tafre o preispitivanju hrvatske jezične norme, teme koja s pravom zaokuplja našu današnju jezičnu normativistiku.

Treći je članak Petra Bašića o temi koja postavlja neriješen odnos riječi *krst* i *krštenje* u vjerskome nazivlju. On misli da riječ *krst* u značenju *krštenje* hrvatskomu književnomu jeziku nije potrebna, što ne vrijedi za izvedenice i složenice od nje kao što su *krstiti*, *krštenje*, *krstionica*, *krstitelj*, *krštenik*, *krstitke*,

kršćanin, *kršćanstvo*, *krstariti*, *krstaš* (pauk krstaš), *krstašice* (biljke), *krstokljun* (ptica) i dr. Time se postavlja pitanje osnovne riječi koja je potisnuta na stilsku razinu i njezina suodnosa s njezinim srođnicama jer ima i onih koji nastoje potisnuti još neke od njih, kao *krstariti*, *krstaš*, *raskršće* i sl.¹

Četvrti je članak S. Vukušića aktualan zbog toga što neka naglasna kolebanja navode na pomisao da je cijeli naš naglasni sustav u rasulu.

Aktualnost ostalih članaka takve je naravi da im nije potrebna posebna riječ objašnjenja.

S. B.

POGLEDI DRAGUTINA ANTUNA PARČIĆA NA HRVATSKI JEZIK I PRAVOPIS

Julije Derossi

rvatski jezikoslovac i svestrani znanstvenik Dragutin Antun Parčić rodio se u Vrbniku na Krku 26. svibnja 1832. Školovao se na Glavotoku i u Zadru kao franjevac trećoredac. Bio je profesor u Zadru, a kasnije kao tzv. vanjski svećenik bio kanonik Zavoda sv. Jeronima u Rimu. U Rimu je i umro za Božić godine 1902.

Parčić je bio znanstvenik vrlo širokih i vrlo raznolikih zanimanja. Kao izvanredan poznavatelj hrvatskoga glagoljizma vratio je glagoljske liturgijske knjige ćirilometodskim izvorima. Naime, u 17. i 18. stoljeću hrvatski glagoljski misali i brevijari bili su po jeziku rusificirani (Levaković, Paštrić, Karaman, Sović) i tako je bila napuštena hrvatska redakcija starocrkvenoslavenskog jezika. Parčić na temelju hrvatskoga prvotiska – Misala 1483. – priređuje hrvatskoglagoljski misal u kojemu je jezik ponovno hrvatska redakcija starocrkvenoslavenskog jezika. Parčićev misal tiskan je 1893. u Rimu i to je zapravo zadnji hrvatskoglagoljski misal tiskan glagoljicom.

Parčić je poznat i kao začetnik hrvatske fotografije – portretne, panoramske i znanstvene, a okušao se i kao prevoditelj Danteove Božanstvene komedije i kao pisac hrvatske gramatike na talijanskome jeziku.

Osobito je Parčić poznat kao leksikograf. Napisao je više talijansko-hrvatskih i hrvatsko-talijanskih rječnika s golemim blagom hrvatskoga jezika. U predgovorima hrvatsko-talijanskih rječnika iznosio je svoje poglede na jezik i pravopis. Posebno su značajna Parčićeva stajališta o jeziku i pravopisu u pred-

1 O pauku *krstašu* pisali smo u 43. godištu Jezika, a o *krstarenju* u 46.